

Objavljeno v: [Gozdarski vestnik](#) 65 (10): 499-500 (2007).

Andrej Martinčič, Tone Wraber, Nejc Jogan, Andrej Podobnik, Boris Turk, Branko Vreš, Vlado Ravnik, Božo Frajman, Simona Strgulc Krajšek, Branka Trčak, Tinka Bačič, Manfred A. Fischer, Klemen Eler & Boštjan Surina, 2007: Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Četrta, dopolnjena in spremenjena izdaja. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana, 967 pp.

Na začetku poletja 2007 je izšla nova izdaja Ključa za določanje praprotnic in semenk – Mala flora Slovenije. To je že četrta izdaja tega določevalnega ključa, s katerim se gozdarji, če ne prej, zagotovo spoznamo v prvem letniku študija, pri predmetu botanika. Moja prva izdaja, iz leta 1969, ki jo še vedno hranim, je v mojo knjižnico prišla prav takrat. Razmak med novimi izdajami se krajša, potreba po takšnem ključu pa je velika tudi pri gozdarjih, ne samo študentih, tudi kakšen praktik, raziskovalec ali profesor rad poseže vanjo.

Nova izdaja ima, v primerjavi s prejšnjo izdajo iz leta 1999, terenski rabi nekoliko bolj prilagojene platnice, čeprav po teži ni kaj dosti lažja in je najbrž še vedno pretežka za gozdarjevo terensko torbo ali nahrbtnik. Po obsegu za več kot 100 strani presega svojo predhodnico in v njej je opisano oz. naštetih 3452 vrst in podvrst, od tega jih za 3119 avtorji menijo, da so avtohtone ali naturalizirane (torej so v tej številki zajete tudi udomačene priseljenke, kakršna sta npr. vedno bolj »nadležna« pajesen in robinija). V teh manj kot desetih letih od prejšnje izdaje so torej botaniki našli ali opisali precej novih vrst za floro Slovenije. Urednik knjige je, tako kot pri vseh dosedanjih izdajah, Andrej Martinčič, ki ima tudi sicer največji obseg obdelanih družin in rodov. Sledita mu Tone Wraber in Nejc Jogan. Glavni avtorji so še Andrej Podobnik, Boris Turk in Branko Vreš, večino ilustracij pa je prispeval Vlado Ravnik. Sodeluje tudi mlajši rod botanikov (njihova imena so v naslovu knjige) in nekateri od njih so prispevali tehtne obdelave (npr. Tinka Bačič temeljit ključ za vrbe).

V znanstvenem imenstvu in v rastlinskem sistemu v novi izdaji ni veliko sprememb, čeprav jih uporaba novih raziskovalnih metod v taksonomiji dejansko prinaša. Avtorji so zapisali, da bodo raje počakali, da bo na voljo bolj splošno sprejeta klasifikacija, kot je to zdaj. Vseeno je nekaj nomenklturnih novosti. Omenim naj samo dve spremenjeni imeni. Zelena jelša je imela v prejšnji izdaji (1999: 194) znanstveno ime *Alnus viridis*, v tej izdaji (2007: 224) ima ime *Alnus alnobetula*. Botaniki so sledili dendrologu prof. Brusu in v novi izdaji ni več ostroplodnega jesena (*Fraxinus oxycarpa*), temveč ozkolistni jesen (*Fraxinus angustifolia*), z dvema podvrstama (subsp. *angustifolia* in subsp. *pannonica*), ki pa sta, kot pišejo, pri nas še slabo raziskani (nekaj o tem jesenu, le da ga slovensko imenujeta poljski jesen, sta pred kratkim v naši reviji pisala tudi Jarni in Brus, GV 65/5: 176–177). Vsekakor pa se ne morem strinjati z navedbo v novi izdaji Male flore, da ozkolistni oz. poljski jesen raste tudi v našem alpskem svetu, npr. v Julijskih Alpah.

V primerjavi s prejšnjo izdajo je opazno več opisov nižjih taksonomskih kategorij, torej podvrst. Pri vrstah iz našega sedaj veljavnega Rdečega seznama je oznaka kategorije, kamor jih uvrščamo (redka, ranljiva, prizadeta, izumrla, premalo znana vrsta). Avtorji obdelav so s kratico omenjeni pri naslovih družin ali rodov, ki so jih obdelali (ko navajamo podatke za določeno vrsto, moramo namreč omeniti avtorja obdelave rodu ali družine, kamor ta vrsta spada in nam te kratice olajšajo citiranje). V ključu avtorji pogosto omenjajo risbe, ki navadno niso na isti strani kot besedilo – zato so zaporedni številki risbe dodali tudi številko strani, na

kateri se nahaja. Dobrodošla novost je tudi stvarno kazalo na koncu priročnika, ki nam omogoča lažje iskanje osnovnih botaničnih pojmov oziroma njihovih strokovnih razlag.

Pri oznaki rastišč so avtorji v višinsko conacijo med nižinski in gorski pas vnesli še gričevni oz. kolinski pas (v terminologiji, ki jo uporabljamo gozdarji, zelo natančno jo je obdelal v zborniku Gorski gozd prof. Robič, 1998: 7–10, sta tu zajeta kolinski in submontanski pas, do nekako 600/700 m nm. v.). Ta podrobnejša členitev je koristna, čeprav v splošnem ugotavljam, da so vsaj nekateri avtorji boljši taksonomi kot ekologi in bi si ponekod želel bolj natančne oznake rastišč.

V uvodu avtorji zapišejo, da je podlaga za prikaz razširjenosti obravnavanih vrst Gradivo za Atlas flore Slovenije (o njem smo že pisali, GV, 59 /10: 454–458, 2001), ki je nastalo iz podatkovne zbirke Centra za kartografijo favne in flore. S tem so postali podatki o razširjenosti rastlinskih vrst v Sloveniji bolj konkretni, objektivizirani. Gradivo je bilo avtorjem vsekakor v pomoč, najbrž pa je ob tem kak sporen podatek iz te publikacije prišel tudi v ta določevalni ključ. Vsekakor so podatki o razširjenosti vrst tu in tam pomanjkljivi in avtorji niso upoštevali vseh novejših objav in spoznanj. Samo droben primer, spregledali so npr. najdbo v Sloveniji zelo redke vrste *Hornungia petraea* v Kolpski dolini, ki jo je objavil prof. Accetto prav v našem glasilu (GV, 58 / 4: 182–183, 2000).

Priprava in izdaja tako obsežne knjige je kljub zdaj že bogati tradiciji in izkušeni urednika in glavnih avtorjev zahtevno in nehvaležno delo. Kaj lahko se prezre kakšno podrobnost. V prejšnji izdaji je pomotoma izpadel rod *Gymnocarpium*, pri tej izdaji so npr. izpustili (pozabili) monotipski rod *Paradisea* Mazz. in vrsto *Paradisea liliastrum* (L.) Bertol., postavno rožo iz družine zlatokorenovk (*Asphodelaceae*), ki raste na nekdanjih senožetih v Krnskem pogorju. V rodovnem ključu družine *Cucurbitaceae* je izpadel rod *Cucurbita*, čeprav je v nadaljevanju rod z vrsto *Cucurbita pepo* L. pravilno naveden pod zaporedno številko 4.

Ti drobni izpusti in netočnosti seveda v ničemer ne zmanjšuje vrednosti in pomena (ter potrebnosti) nove izdaje Male flore Slovenije. Zanj moramo biti hvaležni vsem avtorjem, prav tako Tehniški založbi Slovenije, ki je zahtevno delo sprejela v tisk. Ker je stara izdaja Male flore že pošla, bodo mladi rodovi gozdarjev novo izdajo prej ali slej potrebovali in vsaj Gozdarska knjižnica naj bi jo imela na zalogi v večjem številu primerkov. Prav tako jo priporočam knjižnicam območnih enot Zavoda za gozdove. Malo starejši, ki že imajo prejšnje izdaje, in ki določanje rastlin ni njihovo pogosto opravilo, bodo morda z nakupom nove knjige še počakali. Vsaj v pregled in branje pa jo priporočam tudi njim.

Igor Dakskobler